הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רעא

נַפְשֵׁהּ מִפְלוּגְתָּא סְבָרָא רִאשׁוֹנָה: ז אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לוֹ לְטָעֹם קֹדֶם קִדּוּשׁ, (לז) ס אִם טָעַם, (יג) מְקֻדָּשׁ: ח ע אִם לֹא קִדֵּשׁ בַּלַּיְלָה בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, (לח) יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין לְמָחָר (לט) כָּל הַיּוֹם. הָגָה: וְאוֹמֵר כָּל הַקִּדּוּשׁ שֶׁל לַיְלָה (בית יוסף (ד"ה ופס שכתב)) (מ) מִלְבַד (יג) 'וַיְכֻלּוּ' (ארחות חיים (הל' קידוש אות ג) בשם תוספות): ט פ צָרִיךְ שֶׁתְּהֶיהָ מַפָּה עַל הַשֻּׁלְחָן תַּחַת הַפַּת וּמַפָּה אַחֶרֶת פְּרוּסָה (יד) (מא) עַל גַּבָּיו: י צ מְקֻדָּשׁ (מב) עַל כּוֹס מָלֵא יַיִן (מג) שֶׁלֹּא יִהְיֶה פָּגוּם, ק וְטָעוּן (מד) כָּל מַה שֶּׁטָּעוּן כּוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, (מה) ר וְאוֹמֵר (טו) 'וַיְכֻלּוּ' מֵעֲמַד, וְאַחַר כָּךְ אוֹמֵר בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן וְאַחַר כָּךְ קִדּוּשׁ. הָגָה: וְיָכוֹל לַעֲמֹד בִּשְׁעַת הַקִּדּוּשׁ, (מו) וְיוֹתֵר טוֹב לֵישֵׁב (כל בו (ס' מח)), וְנוֹהֲגִים לֵישֵׁב (מז) אַף בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר 'וַיְכֻלּוּ', רַק כְּשֶׁמַּתְחִילִין עוֹמְדִין קְצָת לִכְבוֹד הַשֵּׁם, כִּי מַתְחִילִין "יוֹם הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם" וְנִרְמָז הַשֵּׁם בְּרֵאשֵׁי תֵּבוֹת. וּכְשֶׁמַּתְחִיל (מח) יִתֵּן עֵינָיו בַּנֵּרוֹת (מהרי"ל (מנהגים סי' נ) ושכל טוב), וּבִשְׁעַת הַקִּדּוּשׁ בְּכוֹס

ס פְּסָחִים ק"ז (ע"א).
ע שָׁם. פ שָׁם בְּתוֹסְפוֹת (ק: ד"ה שאין) וְכֵן כָּתַב סֵפֶר הַתְּרוּמָה (סי' רמו) וְהַשּׁוּר.
צ הְרי"ף (שם כב:) מַהֲא דְּפְסָחִים ק"ז (ע"א) וְכֵן כָּתַב רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ט (הט"ז) וְתוֹסְפוֹת בִּבְרָכוֹת נ"ב (ע"א ד"ה שמעון). ק רַמְבַּ"ם שָׁם (ה"ז). ר בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש ואני שמעתי) לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (סוכה פ"ו ה"י-ב).

בְּאֵר הַיטֵב

וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּהָכָא אֵירֵי שֶׁנִּטַּל יָדָיו וְאָז אֲפִלּוּ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן נָמֵי צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וְאִם לֹא נָטַל, הַדִּין כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף קָטָן ט': ז (יג) מְקֻדָּשׁ. פֵּרוּשׁ כָּל אֵימַת שֶׁנּוֹזְכַּר אֲפִלּוּ בַּלַּיְלָה, ט"ז (סק"י) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט). דְּלֹא כְּבֶ"ח (ס"ח): ח (יג) וַיְכֻלּוּ. לְפִי שֶׁבַּלַּיְלָה הָיְתָה גְּמַר מְלָאכֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: ט (יד) עַל גַּבָּיו. בְּשׁוּר בְּשֵׁם הִירוּשַׁלְמִי שֶׁלֹּא יִרְאֶה הַפַּת בְּשָׁתוֹ שֶׁאֵין מְקֻדָּשִׁין עָלָיו אֶלָּא עַל הַיַּיִן, וּלְפִי זֶה אִם מְקֻדָּשׁ עַל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְדַעַת שְׁנִיָּה, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שְׁתֵּי פְּעָמִים [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ט)]: ז (לז) אִם טָעַם מְקֻדָּשׁ. פֵּרוּשׁ כָּל אֵימַת שֶׁנִּזְכַּר אֲפִלּוּ בַּלַּיְלָה, וְלֹא נִיָּמָא שֶׁיִּמְתִּין עַד לְמָחָר בַּבֹּקֶר קֹדֶם הָאֲכִילָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַקִּדּוּשׁ קֹדֶם הַטְּעִימָה [אַחֲרוֹנִים]. וּמִשְׁמַע (מו) בְּפוֹסְקִים דְּלֹאו דַּוְקָא טְעִימָה בְּעָלְמָא, [אֶלָּא] אֲפִלּוּ אִם עָבַר וְאָכַל וְשָׁתָה גַּם כֵּן צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ אַחַר כָּךְ: ח (לח) יֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין וְכוּ'. וּפְשׁוּט דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה גַּם כֵּן מְקוֹם סְעוּדָה כְּמוֹ בַּלַּיְלָה: (לט) כָּל הַיּוֹם. עַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּבְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת (מו) מְצַדֵּד הַפְּרִי מְגַדִּים (משז"ז ס"ק יא) דְּיֹאמַר הַנֹּסֵחַ שֶׁל קִדּוּשׁ בְּלֵי הַזְכָּרַת שֵׁם וּמַלְכוּת בְּפַתְיְחָה וַחֲתִימָה, עַיֵּן שָׁם: (מ) מִלְּבַד וַיְכֻלּוּ. לְפִי שֶׁבַּלַּיְלָה הָיְתָה גְּמַר מְלָאכֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: ט (מא) עַל גַּבָּיו. בְּטוּר בְּשֵׁם הִירוּשַׁלְמִי שֶׁלֹּא יִרְאֶה הַפַּת בְּשָׁתוֹ שֶׁאֵין מְקֻדָּשִׁין עָלָיו אֶלָּא עַל הַיַּיִן, וְהוּא יֵשׁ לוֹ דִּין קְדִימָה בִּשְׂאָרֵי מְקוֹמוֹת. וּלְפִי זֶה אִם מְקֻדָּשׁ עַל הַפַּת אֵין צָרִיךְ לְכַסּוֹת עָלָיו מַפָּה. אֲבָל לְטַעַם אַחַר שֶׁכָּתַב הַטּוּר שֶׁהוּא זָכָר לַמָּן [וְכָמוֹ] בְּקַפְּטָא טַל לְמַעְלָה וְטַל לְמַשָּׁה מִפֵּילָא גַּם בְּמִקְדַּשׁ עַל הַפַּת צָרִיךְ לְכַסּוֹת בְּמַפָּה, וְכֵן נוֹהֲגִים. וּמִשְׁמַע בְּפִרְי מְגַדִּים (משז"ז ס"ק יב) (מם) שֶׁלְּכָל הַטְּעָמִים דַּי בְּמִקְדַּשׁ עַל הַיַּיִן שֶׁיִּהְיֶה מְכֻסֶּה עַד אַחַר שֶׁגָּמַר הַקִּדּוּשׁ, (מט) וְכֵן בְּשַׁחֲרִית צָרִיךְ גַּם כֵּן לְהִיוֹת הַפַּת מְכֻסֶּה עַד אַחַר הַקִּדּוּשׁ מִטְּעָמִים אֵלּוּ, וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ו סי"ג) מַשְׁמַע דְּלְטַעַם זָכָר לָמָּן א]טוֹב שֶׁיִּהְיֶה מְכֻסֶּה עַד אַחַר בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא. כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) וְדָרָךְ הַחַיִּים (דיני קידוש על היין בביתו ס"ט), כְּשֶׁמְּקַדֵּשׁ עַל הַפַּת יָנִיחַ יָדָיו עַל הַמַּפָּה וְעַל הַלֶּחֶם מִשְּׁנָה בִּשְׁעַת הַקִּדּוּשׁ, וּכְשֶׁיּוֹצִיא לְהַמּוֹצִיא יִגַּלֶּה הַלֶּחֶם מִשְּׁנָה וְיָנִיחַ יָדוֹ עֲלֵיהֶם וִיבָרֵךְ הַמּוֹצִיא, וּכְשֶׁיּוֹצִיא לְהַשֵּׁם יַגְבִּיהַּ שְׁנֵיהֶם לְמַעְלָה עַד שֶׁיִּגְמֹר הַשֵּׁם וְאַחַר כָּךְ יָנִיחֵם, וְאַחַר גְּמַר הַמּוֹצִיא יַחְזֹר וִיכַסֶּה בְּמַפָּה וְיָנִיחַ יָדוֹ עֲלֵיהֶם עַד שֶׁיִּגְמֹר הַקִּדּוּשׁ: י (מב) עַל כּוֹס מָלֵא. דְּכוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ וְהַבְדָּלָה הוּא בִּכְלַל שְׁאָר כּוֹס שֶׁל בִּרְכַּת דְּצָרִיךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מו) כֵּן הוּא בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק כ"ט מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ח) עַיֵּן שָׁם: ח (מז) וְהֵינוּ כְּשֶׁהִתְפַּלֵּל, דְּחֵשֶׁשׁ לְרֹעַשׁ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) דְּיוֹצֵא בִּתְפִלָּה מִדְּאוֹרַיְתָא וְתוּ הָוֵי לֵיהּ כְּסָפֵק דְּרַבָּנָן. וְאִם לֹא הִתְפַּלֵּל יְבָרֵךְ בִּרְכָה גְּמוּרָה דְּהָוֵי לֵיהּ כְּסָפֵק דְּאוֹרַיְתָא עַיֵּן שָׁם. וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּאַף דְּהוּא זְמַן הַבְדָּלָה וְאָסוּר לְטַעֵם וְאֵיךְ יִטְעַם מִן הַכּוֹס וְאֵיךְ יֹאכַל שֶׁיִּהְיֶה הַקִּדּוּשׁ בִּמְקוֹם סְעוּדָה, צָרִיךְ לוֹמַר דְּאֵירֵי כְּשֶׁהוּא בִּאְמַצַּע סְעוּדָה שְׁלִישִׁית. אִי נָמֵי דְּקִדּוּשׁ שְׁמָקוֹרוֹ מִדְּאוֹרַיְתָא דּוֹחֶה לְאִסּוּר הַטְּעִימָה שֶׁקָּדֵם הַבְדָּלָה שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן: י (מם) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"כ) דְּלְטַעַם תֵּיתֵי סְעוּדָה דֵּי עַד אַחַר הַקִּדּוּשׁ, וְכֵן לְטַעַם הִירוּשַׁלְמִי כֵּן, וְגַם לְטַעַם זָכָר לַמָּן בְּנַדְאִי דֵּי בָּזֶה, עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משז"ז ס"ק יב) שֶׁפָּקַל יוֹתֵר לְטַעַם זֶה: (מנ) כֵּן מַשְׁמַע בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק סז) מַפָּה שֶׁהֻבְיָא בְּשֵׁם הַמַּרְדְּכִי (פסחים לד סוד"ה) דְּרַק טַעַם הַשְּׁלִישִׁי לֹא שַׁיָּךְ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ז) כתב לכסות הפת עד אחר הקידוש.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁל בְּרָכָה, וְכֵן נִרְאֶה לִי. (מט) עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קפ״ג סָעִיף ד׳: **יא** שׁ״אִם אֵין לוֹ אֶלָּא כּוֹס אֶחָד, מְקַדֵּשׁ בּוֹ בַּלַּיְלָה וְאֵינוֹ טוֹעֵם מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא יַפְגִּימֶנּוּ, תּ״אֲבָל (נ) שׁוֹתֶה מִמֶּנּוּ לְכוֹס אַחֵר וְטוֹעֵם יַיִן שֶׁל קִדּוּשׁ (טו) (נא) מַהֲכוֹס הַשֵּׁנִי, וּלְמָחָר (נב) מְקַדֵּשׁ בְּמַה שֶּׁנִּשְׁאַר בְּכוֹס רִאשׁוֹן. וְאִם לֹא הָיָה בּוֹ אֶלָּא (נג) רְבִיעִית בְּצִמְצוּם וְנֶחְסַר מִמֶּנּוּ בַּלַּיְלָה, מוֹזְגוֹ לְמָחָר לְהַשְׁלִימוֹ לְרְבִיעִית. (נד) אוְהֵינוּ דַּוְקָא כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ כּוֹס אַחֵר לְהַבְדָּלָה, שֶׁאִם לֹא כֵּן (נה) מוּטָב (נו) שֶׁנַּיְחָנֶּה (יז) לְהַבְדָּלָה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר בְּפַת, מְשַׁקְּדֵשׁ עָלָיו וְלֹא יְהֵא לוֹ יַיִן לְהַבְדָּלָה. וְאִם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי כּוֹסוֹת מְצֻמְצָמִים אַחַר מְזִיגָה, יְקַדֵּשׁ בַּלַּיְלָה בְּאֶחָד וְיַבְדִּיל עַל הַשֵּׁנִי, וְלֹא יְקַדֵּשׁ בְּיוֹם (נז) דְּקִדּוּשׁ דְּלֵילְיָה עָדִיף: **יב** (נח) בַּאֲחַר שֶׁקִּדֵּשׁ עַל הַכּוֹס נוֹטֵל יָדָיו וּמְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם, וְאִם נָטַל יָדָיו קֹדֶם קִדּוּשׁ גַּלֵּי דַּעְתֵּהּ (נט) * דְּרִיפְתָּא (ס) חֲבִיבָא לֵיהּ, וְלֹא יְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן אֶלָּא עַל הַפַּת. הַגָּהוֹת: (סא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלַכְתְּחִלָּה יֵשׁ לִטֹּל יָדָיו קֹדֶם הַקִּדּוּשׁ וּלְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן (הרא״ש (סוסמ נמוק) ומרדכי פרק ערבי פסחים (לו מור ג)

ש וַבְּנוֹ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֶלֶק א׳. ת שָׁם (ורא״ש בְּפֶרֶק ה׳) [ח׳] דִּבְרָכוֹת (סי׳ ב) בְּשֵׁם הֵירוּשַׁלְמִי (שם פ״ו ה״ח). א בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומקדש) לְדַעַת הַשּׁוֹאֵל בְּסִימָן רצ״ו. ב טוּר בְּשֵׁם רַב צֶמַח (סדר שבתות), וְהָרַ״ן (פסחים כב. ד״ה ונטל) בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי הָרִי״ף (שם) מַהָא דְּפִסְחִים ק״ו (ע״ב), וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״ט (ה״ט) (כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר

בְּאֵר הַיטֵב

יא (מט) מַהֲכוֹס הַשֵּׁנִי. וּמִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק כה) כָּתַב דְּטוֹעֵם מִכּוֹס הָרִאשׁוֹן וְאַחַר כָּךְ מוֹסִיף עָלָיו מֵהַכּוֹס הַשֵּׁנִי עַיֵּן שָׁם. [וּבְסֵפֶר אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג) דָּחָה דִּבְרֵי מֹרֵנוּ אַבְרָהָם בְּשִׁפְתֵי יְדִידִים עַל מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל בֵּית יוֹסֵף מִתּוֹסְפוֹת פְּסָחִים (קה: ד״ה שמע מינה טעמא) עַיֵּן שָׁם]: (יז) לְהַבְדָּלָה. הַתּוֹסְפוֹת (שם קיג. ד״ה דמשייר) וְהָאַגֻּדָּה (סי׳ צז) חוֹלְקִין עַל זֶה וְסוֹבְרִים דְּקִדּוּשׁ עָדִיף, וַאֲפִלּוּ בְּקִדּוּשׁ דְּשַׁחֲרִית קֹדֶם לְהַבְדָּלָה דְּהַבְדָּלָה אִפְּשָׁר בְּשֵׁכָר לְכַלֵּי עַלְמָא בְּמָקוֹם דְּהָוֵי חֲמַר מְדִינָה, וְנַפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם קָצָה בְּשִׁחֲרִית בְּשֵׁכָר, לָכֵן הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ יַיִן עָדִיף טְפֵי מֵהַבְדָּלָה. מִיהוּ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ עָדִיף טְפֵי לְהַנִּיחוֹ לְהַבְדָּלָה. טוֹב לְקַדֵּשׁ עַל כּוֹס גָּדוֹל שֶׁיִּשְׁאַר מֵאוֹתוֹ הַכּוֹס לְקִדּוּשׁ הַיּוֹם וּלְהַבְדָּלָה. שִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ד) עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק כו):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

סְגֻלַּת רְפוּאָה לְעֵינַיִם שֶׁכָּהוּ עַל יְדֵי פְּסִיעָה גַּפָּה, מֵיהוּ אֵין מְדַקְדְּקִין בָּזֶה כָּל כָּךְ [אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כא)]: (מט) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קפ״ג. הַיְנוּ דְּשָׁם מְבֹאָר זֶה שֶׁיִּתֵּן עֵינָיו בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ:

יא (נ) שׁוֹפֵךְ מִמֶּנּוּ וְכוּ׳. כְּשְׁעוּר (נג) מְלֹא לֻגְמָיו: (נא) מַהֲכוֹס הַשֵּׁנִי. וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד) הִסְכִּים לְדַעַת הַתּוֹסְפוֹת (פסחים קה: ד״ה שמע מינה טעמא) דְּכוֹס שֶׁל חוֹבָה צָרִיךְ לִהְיוֹת הַטְּעִימָה דַּוְקָא מִכּוֹס שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רְבִיעִית יַיִן, א]וְעַל כֵּן הַנָּכוֹן שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּךְ, יִשְׁפֹּךְ מִתְּחִלָּה מֵהַכּוֹס הָרִאשׁוֹן לְתוֹךְ כּוֹס אַחֵר וְיִזָּהֵר שֶׁיִּשָּׁאֵר בּוֹ רְבִיעִית יַיִן, וְיִטְעֹם מֵהַכּוֹס הָרִאשׁוֹן כְּשִׁעוּר מְלֹא לֻגְמָיו, וְאַחַר כָּךְ יִשְׁפֹּךְ הַיַּיִן שֶׁבְּכוֹס אַחֵר לְתוֹךְ כּוֹס זֶה דְּבָזֶה נִתְקַן פְּגִימָתוֹ וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קפ״ב סָעִיף ו׳ וְיוּכַל לְקַדֵּשׁ עָלָיו אִם יֵשׁ בּוֹ עַתָּה רְבִיעִית יַיִן [וְאַף דְּבָאלִיָּה רַבָּה (ס״ק כג) דָּחָה דְּבָרָיו וְסוֹבֵר דְּכַעֲצַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עֲדִיפָא טְפֵי, עַיֵּן בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק כט) שָׁיְּשִׁבוֹ]: (נב) מְקַדֵּשׁ בְּמַה שֶּׁנִּשְׁאַר. מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דְּמִקַּדֵּשׁ בְּזֶה הַכּוֹס גּוּפָא. וְאַף דִּלְעֵיל בְּסָעִיף י׳ כָּתַב דְּצָרִיךְ לִהְיוֹת הַכּוֹס מָלֵא (לד) זָהוּ רַק לְמִצְוָה וְאֵין מְעַכֵּב אִם אֵין לוֹ. וּפְשׁוּט דְּאִם יֵשׁ לוֹ כּוֹס אַחֵר קָטָן מִזֶּה צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ הַיַּיִן לְתוֹכוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מָלֵא: (נג) רְבִיעִית בְּצִמְצוּם. לָאו דַּוְקָא (נה) אֶלָּא הוּא הַדִּין אִם אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר מִזֶּה אֶלָּא דְּאַחַר טְעִימַת מְלֹא לֻגְמָיו לֹא יִשָּׁאֵר לוֹ כְּשִׁעוּר רְבִיעִית, אֶלָּא דְּנָקֵט הָכִי לְרִבּוּתָא דַּאֲפִלּוּ בָּזֶה יֵשׁ לוֹ תַּקָּנָה עַל יְדֵי מְזִיגַת מַיִם, וּמִירֵי כְּשֶׁהָיָה הַיַּיִן חָזָק שֶׁאַחַר הַמְּזִיגָה יוּכַל לְקַדֵּשׁ עָלָיו, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רע״ב סָעִיף ה׳:

(נד) וְהֵינוּ דַּוְקָא וְכוּ׳. קַאי אִדְלְעֵיל שֶׁכָּתַב דְּכְשֶׁיֵּשׁ לוֹ כּוֹס אֶחָד מְקֻדָּשׁ בּוֹ בַּלַּיְלָה, וְאַשְׁמְעִינַן דְּהֵינוּ דַּוְקָא וְכוּ׳: (נה) מוּטָב וְכוּ׳. בָּזֶה אֵירֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהַכּוֹס הוּא שִׁעוּר מְצֻמְצָם וּמְמֻגָּ כְּבָר, דְּאִי לָאו הָכִי הָלֹא יָכוֹל לְקַדֵּשׁ בַּלַּיְלָה וּלְמָזְגוֹ לְהַשְׁלִימוֹ גַּם לְהַבְדָּלָה וְכַנַּ״ל: (נו) שֶׁנַּיְחָנֶּה לְהַבְדָּלָה. ב]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּקִדּוּשׁ הַלַּיְלָה עָדִיף מֵהַבְדָּלָה, וַאֲפִלּוּ לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אִם יֵשׁ לוֹ שֵׂכָר לְהַבְדָּלָה מוּטָב לְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, דְּהָא לְכַלֵּי עַלְמָא מַבְדִּילִין אַשְׁכָּרָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רצ״ו סָעִיף ב׳, וְקִדּוּשׁ אַשְׁכָּרָא הַרְבֵּה פּוֹסְקִים אוֹסְרִים, וְגַם עַל הַפַּת מַחְמִיר רַבֵּנוּ תָּם (פסחים קו: תוס׳ ד״ה מקדש), וְלָכֵן אֲפִלּוּ בְּשַׁחֲרִית (ט) טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן אִם יֵשׁ לוֹ שֵׂכָר לְהַבְדָּלָה. (מז) מֵיהוּ מַה שֶּׁנָּהֲגוּ לְקַדֵּשׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְגַם לְהַבְדִּיל, בָּזֶה בְּרִבּוּי אֲנָשִׁים רַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן עָדִיף מִקִּדּוּשׁ שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רס״ט (ס״א) [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (נז) דְּקִדּוּשׁ הַלַּיְלָה עָדִיף. וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן זֶה סָעִיף ג׳ וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ח׳. הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) הֵבִיא בְּשֵׁם שִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ד) דְּטוֹב לְקַדֵּשׁ עַל כּוֹס גָּדוֹל שֶׁיִּשָּׁאֵר מֵאוֹתוֹ הַכּוֹס לְקִדּוּשׁ הַיּוֹם וּלְהַבְדָּלָה, וְהֵינוּ שֶׁיִּתְקַנֵּנוּ בְּכָל פַּעַם שֶׁלֹּא יִהְיֶה פָּגוּם, וְיִקַּח בְּשַׁחֲרִית וּבְהַבְדָּלָה כּוֹס קָטָן מֵהַקּוֹדֶם כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מָלֵא. ג]אֲבָל הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כו) פִּקְפֵּק בָּזֶה הַמְּנָהָג, וְכֵן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יד) מִמָּאן דְּאָמַר דְּטוֹב יוֹתֵר לַעֲשׂוֹת כְּמִנְהָגֵנוּ:

יב (נח) אַחַר שֶׁקִּדֵּשׁ וְכוּ׳. וְלֹא קֹדֶם (נח) כְּדֵי שֶׁלֹּא יַפְסִיק בְּהַקִּדּוּשׁ בֵּין נְטִילַת יָדַיִם לְהַמּוֹצִיא, (נט) אֲבָל בְּנֵי בֵיתוֹ שֶׁאֵינָם מְקַדְּשִׁין בְּעַצְמָן אֶלָּא יוֹצְאִין בְּשָׁמְעָתָן מִבַּעַל הַבַּיִת יוּכְלוּ לִטֹּל יְדֵיהֶם קֹדֶם: (נט) דְּרִיפְתָּא וְכוּ׳. הַיְנוּ דַּוְקָא כְּשֶׁאֵין לְפָנָיו אֶלָּא פַּת אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ שֵׂכָר יַבְדִּיל עַל הַשֵּׂכָר וִיקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, וְאַף דְּבָאלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד) דָּחָה דְּמִלָּא הוּא רַק לְמִצְוָה וְכֵן נִרְאֶה: (מא) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ל) וְהָגַ״ר (ס״ק): (ט) וּבְשֻׁלְחַן עָצֵי שִׁטִּים (סי׳ ו ס״ב) כָּתַב דְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) הִפְרִיז בָּזֶה עַל הַמִּדָּה וְיוּכַל לַעֲשׂוֹת בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁיִּרְצֶה, וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים (ס״ק כו) דְּבְפָחוֹת מִזֶּה לֹא יָצָא וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף י״ד, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת בְּהָרָיָא בְּפְסָחִים ק״ה עַמּוּד ב׳ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שְׁמַע מִנָּהּ. וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כד) מִסְתַּפֵּק דְּכֵיוָן שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּשָּׁאֵר לְמָחָר לְקִדּוּשׁ בְּדִיעֲבַד דֵּי בְּכָל שֶׁהוּא, וְלֹא נִהְיָה כְּלוּם, וְגַם בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ל) וְהָגַ״ר (ס״כ) כָּתְבוּ בִּפְשִׁיטוּת דְּדַוְקָא כְּמִלֹּא לֻגְמָיו: (מב) כֵּן מְצֻדָּד בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יד) בְּבַאוּר הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (סכ״ד) בְּהָרָיָא דְּמִלֹּא הוּא רַק לְמִצְוָה וְכֵן נִרְאֶה: (מג) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ל) וְהָגַ״ר (ס״כ): (ט) וּבְשֻׁלְחַן עָצֵי שִׁטִּים (סי׳ ו ס״ב) כָּתַב דְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) הִפְרִיז בָּזֶה עַל הַמִּדָּה וְיוּכַל לַעֲשׂוֹת בָּזֶה כְּמוֹ שֶׁיִּרְצֶה, וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יא (נ) דִּבְפָחוֹת מִזֶּה לֹא יָצָא וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף י״ד, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת בְּהָרָיָא בְּפְסָחִים ק״ה עַמּוּד ב׳ דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שְׁמַע מִנָּהּ. וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כד) מִסְתַּפֵּק דְּכֵיוָן שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּשָּׁאֵר לְמָחָר לְקִדּוּשׁ בְּדִיעֲבַד דֵּי בְּכָל שֶׁהוּא, וְלֹא נִהְיָה כְּלוּם, וְגַם בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ל) וְהָגַ״ר (ס״כ) כָּתְבוּ בִּפְשִׁיטוּת דְּדַוְקָא כְּמִלֹּא לֻגְמָיו: (מב) כֵּן מְצֻדָּד בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יד) בְּבַאוּר הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (סכ״ד) בְּהָרָיָא דְּמִלֹּא הוּא רַק לְמִצְוָה וְכֵן נִרְאֶה: (מג) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ל) וְהָגַ״ר (ס״כ): (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) כָּתַב דְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) כַּוָּנָתוֹ, אִם אֲפִלּוּ בְּיֵשׁ לוֹ שֵׂכָר לְהַבְדָּלָה מִבְּלִי מָקוֹם טוֹב יוֹתֵר לְהַבְדִּיל עַל הַיַּיִן וְקִדּוּשׁ בַּלַּיְלָה לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן, ד]אוֹ קָאֵי רַק אִתְּחִלַּת דְּבָרָיו דְּמִירֵי בְּשֶׁאֵין לוֹ שֵׂכָר וְיֵשׁ לוֹ רַק כּוֹס אֶחָד שֶׁל יַיִן דִּבְכִית הַכְּנֶסֶת כְּלֵי עַלְמָא מוֹדוּ דְּיִנִּיחֵנּוּ לְהַבְדָּלָה, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ שֵׂכָר יַבְדִּיל עַל הַשֵּׂכָר וִיקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, וְצָרִיךְ עִיּוּן: (מה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה): (מו) שָׁם: (ס) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס״ק כה) בְּשֵׁם בֵּית יוֹסֵף בְּסִימָן רע״ב (ד״ה ואל הפת) וְכֵן פְּסַק בְּדָרְכֵי הַחַיִּים (דין על איזה יין מקדשין ס״ד): (סא) אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק כה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (ס״כ) פסק כמג״א שישפוך מעט לכוס אחר ויטעם מהכוס שקידש עליו וישייר בו רביעית, וכתב (בסוגריים) שהיינו דוקא אם הכוס היה מלא, אבל אם הכוס בלא״ה אינו מלא לא ישפוך ממנו אחר הקידוש קודם הטעימה מפני שהוא בזיון הברכה וגם יש בזה קצת הפסק בין הברכה לטעימה, אלא ישפוך ממנו מעט קודם קידוש ואחר שיטעמנו יחזירנו לתוכו. **ב]** ובשו״ע הרב (סכ״א) פסק כשו״ע שהבדלה קודמת ויקדש על הפת. **ג]** ובשו״ע הרב (סכ״ב) כתב שטוב לנהוג כהמג״א. **ד]** בשו״ע הרב (סכ״א) מבואר שכתב כן אף על מי שיש לו שכר להבדלה, שמ״מ בביהכ״נ יניח את היין להבדלה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah